

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie**

Szczecin, dnia listopada 2011 r.

**Pani
Róża Koziel
Dyrektor Wielofunkcyjnej Placówki
Opiekuńczo – Wychowawczej
w Chojnie**

LSZ-4101-12-05/2011
P/11/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie skontrolowała Wielofunkcyjną Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą w Chojnie, zwaną w dalszej treści Placówką, w zakresie jej funkcjonowania oraz współdziałania z innymi instytucjami na rzecz powrotu dzieci do wychowania w rodzinie w latach 2008 – 2011 (I półrocze). W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym 30.09.2011 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli, mimo stwierdzonych uchybień, pozytywnie ocenia działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą.

1. Placówka funkcjonuje od 1.07.2008 r. w wyniku przekształcenia Domów Dziecka w Chojnie i w Trzcińsku Zdroju (DD) na mocy stosownej uchwały Rady Powiatu w Gryfinie. Placówka od sierpnia 2010 r. jest uprawniona do prowadzenia działalności na czas nieograniczony². W wyniku realizacji programu naprawczego mającego na celu zmniejszenie liczby wychowanków i utworzenie grupy usamodzielnienia spełnia standard usług oraz standard opieki i wychowania, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.10.2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych³. Placówka posiada odpowiednie warunki lokalowe, zatrudnia pracowników o kwalifikacjach określonych w tym rozporządzeniu, zapewnia wychowankom właściwą opiekę wychowawczą, edukacyjną, terapeutyczną i dostęp do opieki zdrowotnej.

Placówka, zgodnie ze statutem, realizowała zdania socjalizacyjne w 2 grupach po 30 osób (w pomieszczeniach po byłych ww. DD) i w 14⁴ osobowej grupie usamodzielnienia w Chojnie⁵. Dyrektor Placówki w porozumieniu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie (PCPR),

¹ - Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² - na mocy decyzji nr 6/2010 Wojewody Zachodniopomorskiego (WZ) z 6.08.2010 r. W okresie poprzednim obowiązującą była decyzja nr 8/08 WZ z 20.10.2008 r. zezwalająca staroście gryfińskiemu na „warunkowe” prowadzenie Placówki do 31.12.2010 r.

³ - Dz. U. Nr 201, poz. 1455, zwanym dalej rozporządzeniem MPiPS

⁴ - a poprzednio tj. do 7 lipca 2010 r. w grupie 12 osobowej.

⁵ - ponadto do października 2009 r. funkcjonowała grupa socjalizacyjna w Chwarstnicy, licząca 10 osób.

opracował regulamin organizacyjny z dnia 25.05.2008 r., w którym m.in. określił sposób realizacji postanowień, o których mowa w art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej⁶ i w §§ 6 i 7 rozporządzenia MPiPS. Regulamin ten do czasu zakończenia kontroli nie został przedłożony do zatwierdzenia zarządowi powiatu – § 11 ust. 3 ww. statutu stanowi, że wchodzi on w życie po zatwierdzeniu przez zarząd powiatu. Poza tym w regulaminie nie określono zadań dla grupy pracowników realizujących zadania opiekuńczo-wychowawcze, o których mowa w § 23 statutu.

2. W Placówce – wg stanu na 30.06.2011 r. – kadra pedagogiczna liczyła 33 osoby z tego: 28 wychowawców (zatrudnionych w wymiarze 27 etatów), terapeuta, 2 pedagogów i 2 pracowników socjalnych. W tej grupie pracowników 3 osoby (2 wychowawców i pracownik socjalny) nie posiadały wymaganych kwalifikacji. Nadmienić należy, że 2 osoby uzupełniały swoje kwalifikacje na studiach wyższych (jeden uzupełnił w lipcu br.).

3. Kontrola wykazała, że średnia liczba wychowanków pozostających w Placówce w I półroczu 2011 r. wynosiła 63⁷ i była niższa o 9 osób od liczby miejsc. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym w Placówce było 6 grup rodzinkowych i grupa usamodzielnienia. Nad każdą z nich opiekę sprawował wychowawca. Liczebność 4 grup rodzinkowych była zgodna z wymogami określonymi w § 25 ust. 2 rozporządzenia MPiPS, tj. do 10 dzieci. W jednej grupie w Trzciesku Zdroju w okresie styczeń – maj br. oraz w Chojnie w okresie maj – czerwiec br., liczba dzieci wynosiła 11 i w ocenie NIK nie miała wpływu na jakość realizowanych zadań opiekuńczo – wychowawczych.

Codziennie zajęcia opiekuńczo – wychowawcze (badania przeprowadzono w oparciu o dokumentację z maja 2011 r.) prowadzono w grupach o liczebności zgodnej z wymogami ww. rozporządzenia MPiPS. Zapisy w dziennikach dotyczące dziennego rozkładu zajęć, miesięcznych planów pracy były spójne z „treścią i tematyką zajęć w poszczególnych dniach tygodnia”. W dzienniku odnotowywano m.in. kontakty z rodziną i ze szkołą.

W Placówce realizowano zajęcia terapeutyczne, grupowe i indywidualne zgodnie z uregulowaniem, o którym mowa w § 25 ust. 4 rozporządzenia MPiPS. Prawidłowo zapewniana była opieka w godzinach nocnych (pod opieką jednego specjalisty przebywało nie więcej niż 6 dzieci). Dyżury nocne pełniło 5 wychowawców, zapewniając bezpieczeństwo każdego dziecka.

Wychowankowie z niepełnosprawnością intelektualną o stopniu lekkim i umiarkowanym⁸, z odpowiednim orzeczeniem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, realizowali obowiązek szkolny i odbywali zajęcia rewalidacyjne w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych⁹.

4. Wykonanie wydatków Placówki kształtowało się na poziomie 100% planu po zmianach i wynosiło: 2.120 tys. zł w 2008 r.; 2.262 tys. zł w 2009 r., 2.274,2 tys. zł w 2010 r. Po uwzględnieniu darowizn¹⁰, stopień zaspokojenia potrzeb, zgłoszonych na etapie prac planistycznych w tych latach wynosił 102,3%, 98,3%, i 93,5%. W I półroczu 2011 r. zaspokojono 51,7% potrzeb rocznych.

⁶ - Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, ze zm. (dalej uops)

⁷ - średnia liczba wychowanków będących na stanie Placówki wynosiła 69 wychowanków, w tym 2 – przebywało poza Placówką na kontrakcie w domach rodzinnych i 4 – w MOW, w okresie I półrocza 2011 r. W Placówce nie było wychowanków poruszających się na wózkach.

⁸ - których liczba wg stanu na 31 grudnia 2008, 2009, 2010 i 30.06.2011 r. – odpowiednio – wynosiła 20, 18, 19 i 18.

⁹ - zajęcia rewalidacyjne realizowano także w Placówce.

¹⁰ - odpowiednio w latach o wartości 49,2; 34,0; 50,3 i 17,2 tys. zł.

W ocenie kierownictwa Placówki środki pozostające w jego dyspozycji, w pełni zaspakajały potrzeby przy prowadzeniu racjonalnej i oszczędnej gospodarki bazą materialną, środkami finansowymi i zespołem ludzkim.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka był ustalany wg algorytmu, o którym mowa w art. 6 pkt 15 uops (z uwzględnieniem kosztów ponoszonych w dziale 852, rozdział 85201 klasyfikacji budżetowej) i wynosił 1,9 tys. zł w 2008 r., 2,0 tys. zł w 2009 r. i 2,8 tys. zł w 2010 r. .

Placówka w latach objętych kontrolą nie realizowała poboru bieżących opłat za pobyt dzieci. Zadanie to realizowało PCPR w Gryfinie. W okresie objętym kontrolą przypisy z przedmiotowego tytułu wynosiły 30,3 tys. zł. Według stanu na 30.06.2011 r. 19 dłużników zalegało z uregulowaniem zobowiązań na łączną kwotę 17,4 tys. zł (tj. 57,4% kwoty przypisu). Wszystkie sprawy związane z tym długiem objęte były przez PCPR postępowaniem egzekucyjnym w administracji.

5. Badania kontrolne dokumentacji wybranych 30 wychowanków (tj. 39,5% spośród 76 wychowanków przybyłych do Placówki w okresie objętym kontrolą) wykazały m.in., że:

- 28 dzieci zostało przyjętych bez skierowania, tj. w trybie § 15 ust. 4 rozporządzenia MPiPS (o czym dyrektor placówki – w każdym przypadku – informował sąd i PCPR zgodnie z § 17 ust. 2 tego rozporządzenia);
- przebywające w Placówce dzieci (z badanej grupy) zabrano od rodziców na wniosek OPS z powodu ich trudnej sytuacji ekonomicznej będącej skutkiem bezrobocia i alkoholizmu;
- w dniu kontroli do decyzji o skierowaniu dzieci do Placówki dołączone były wszystkie wymagane dokumenty dotyczące sytuacji dziecka;
- nie stwierdzono przypadków:
 - umieszczenia w Placówce nieletnich, którzy wcześniej przebywali w MOW, w MOS, w schroniskach dla nieletnich i zakładach poprawczych,
 - przyjęcia nieletnich oczekujących – na mocy postanowienia sądu – na miejsce w MOW lub MOS,
 - przebywania w Placówce nieletnich, wobec których toczyło się lub zostało zakończone postępowanie w sprawach nieletnich;
 - przyjęcia dziecka na podstawie skierowania rozbieżnego z postanowieniem sądu odnośnie umieszczenia w placówce danego typu;
- wszystkie dzieci posiadały opracowane, indywidualne plany pracy, o których mowa w § 12 rozporządzenia MIPS (plany były realizowane i modyfikowane w zależności od potrzeb dziecka).
- w każdym przypadku skład stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka był zgodny z wymogami określonymi w § 10 ust. 4 rozporządzenia MIPS; do udziału w jego posiedzeniach byli zapraszani przedstawiciele o których mowa w § 10 ust. 6 tego rozporządzenia; we wszystkich posiedzeniach zespołu uczestniczyli przedstawiciele PCPR, ośrodka adopcyjno-opiekuńczego i sądu; w oparciu o opinię stałego zespołu dyrektor Placówki informował sąd o zaistnieniu podstaw do powrotu dziecka do rodziny naturalnej (dotyczyło 12 wychowanków), lub ośrodek adopcyjno-opiekuńczy celem umieszczenia dziecka w rodzinie przysposabiającej, rodzinie zastępczej lub placówce rodzinnej (dotyczyło 13 wychowanków), wypełniając obowiązek określony w § 10 ust. 8 rozporządzenia MPiPS.

6. Proces wychowawczy realizowany był w Placówce prawidłowo, również prawidłowo przebiegała współpraca z rodziną naturalną, z PCPR, z ośrodkiem adopcyjno-opiekuńczym i z sądem.

W efekcie – w okresie objętym kontrolą – 32 wychowanków placówki zostało umieszczonych w rodzinach biologicznych, 10 w rodzinach zastępczych, a 8 zostało adoptowanych.

W Placówce nie było przypadków: umieszczania w rodzinie zastępczej dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, które mogłyby być skierowane do adopcji; zgłaszania do adopcji dzieci z nieuregulowaną sytuacją prawną. W grupie dzieci do adopcji nie było wychowanków, którzy ukończyli 13 lat¹¹.

7. W Placówce, w okresie 1.07.2008 r. – 30.06.2011 r., uprawnione podmioty przeprowadziły 11 kontroli, w tym 5 Starosta Gryfiński (bez zaleceń dotyczących statutowej działalności) i 5 – Wojewoda Zachodniopomorski (w tym kontrola kompleksowa przeprowadzona w czerwcu 2011 r. nie stwierdziła nieprawidłowości).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o *uzupełnienie regulaminu organizacyjnego poprzez określenie w nim zadań dla grupy pracowników opiekuńczo-wychowawczych, a następnie – zgodnie ze statutem – przedłożenie go do zatwierdzenia zarządowi powiatu.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku, bądź przyczynach ich niepodjęcia.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

¹¹ - z 30 – osobowej grupy objętej badaniem 4 wychowanków nie wyraziło zgody na adopcję.